

MEMORANDUM VERKIEZINGEN 2018

Samen Tegen Armoede

STATN VZW

Antwerps Network

**EN JA IK HEB NIKS
JAZEKER IK BEN
NIKS**

**MAAR
GODMILJAAR
IK KAN
OVERLEVEN**

STA-AN

Wat is STA-AN? Samen Tegen Armoede-Antwerps Netwerk is de netwerkorganisatie van zes Antwerpse verenigingen waar armen het woord nemen. Centrum Kauwenberg, Betonne Jeugd, Recht-Op, PSC-Open Huis, Filet Divers en Arm in Arm.

VWAWN

Wat is een VWAWN? Een vereniging waar armen het woord nemen stimuleert het onderhandelingsgesprek tussen mensen die in armoede leven, de samenleving en het beleid. Mensen in armoede komen samen in groep om te werken aan structurele veranderingen die hun levenskwaliteit verhogen. Ze bieden kansrijke omgevingen waar mensen zich kunnen verenigen. Mensen in armoede ontmoeten elkaar, delen hun ervaringen, merken dat ze niet alleen staan met hun gevoel uitgesloten te worden. De verenigingen werken bottom-up. Acties en projecten starten in samenspraak en op vraag van mensen in armoede. Zij worden betrokken in de verschillende stappen die in een project worden gezet en zijn mede-eigenaar van de vereniging.

ARMOEDE

Wat is armoede volgens STA-AN? Armoede is een complex gegeven en wordt gekenmerkt door verhinderde toegang tot verschillende grondrechten tegelijk. Problemen of uitsluiting op één terrein versterken de moeilijkheden in andere levensdomeinen.

“ARMOEDE IS EEN NETWERK VAN SOCIALE UITSLUITINGEN DAT ZICH UITSTREKT OVER MEERDERE GEBIEDEN VAN HET INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE BESTAAN. HET SCHEIDT DE ARMEN VAN DE ALGEMEEN AANVAARDE LEEFPATRONEN VAN DE SAMENLEVING, DEZE KLOOF KUNNEN ZE NIET OP EIGEN KRACHT OVERBRUGGEN.”¹

¹ Vranken J., Jaarboek armoede en sociale uitsluiting, Leuven, 2015

STA-AN stimuleert en faciliteert de samenwerking van de Antwerpse verenigingen waar armen het woord nemen met het oog op het maximaliseren van hun doel. Het netwerk tracht zijn draagvlak en slagkracht te vergroten door samenwerking met andere partners in de armoedebestrijding.

WERKING

De basiswerking van elke vereniging staat open voor alle mensen in armoede. In de werkingen wordt vertrokken van de eigen ervaringen van mensen in armoede en zijn herkenbaarheid en veiligheid belangrijk. Dat bereik je makkelijker in een homogene groep. Met het thematische projectwerk bereiken de verenigingen uiteenlopende doelgroepen. Daarnaast zijn er drie (deel-)werkingen die zich focussen op kinderen en jongeren. De netwerkorganisatie STA-AN kan armoede niet alleen bestrijden. Ze werkt daarvoor samen met verschillende partners. STA-AN wil bewaken dat alle groepen van mensen in armoede vertegenwoordigd zijn. Indien niet binnen de netwerkorganisatie dan via partnerschappen die evolueren met de actualiteit.

STA-AN BEREIKT MET DE BASISWERKINGEN 1.550 MENSEN IN ARMOEDE. MET JAARLIJKS 20.000 DEELNAMES AAN ACTIVITEITEN. HET PROJECTWERK BEREIKT DAAR NOG EENS EEN VEELVOUD VAN. ALLEEN AL DE ACHT MAANDELIJKSE PRET -EN VRIJETIJD SLOKETTEN BEREIKEN 2000 UNIEKE DEELNEMERS.

Dit memorandum is gericht aan alle politieke partijen. Het is het werk van de mensen in armoede, bestuurders, groepswerkers en coördinatoren van de zes verenigingen die STA-AN vormen. Dit memorandum is opgebouwd vanuit de grondrechten en ervaringskennis van mensen in armoede. De focus van alle medewerkers in het traject naar dit memorandum was lokaal en oplossingsgericht. We willen met concrete aanbevelingen het debat in aanloop naar de verkiezingen van 2018 voeden.

Wat op de volgende pagina's terug te vinden is echter alles behalve volledig. Wat we hopen, is dat het bruikbare maatregelen zijn waar een lokaal bestuur met aan de slag kan gaan. Het bouwt constructief mee aan armoedebestrijding in evenwicht. Waar oog is voor rechten naast de vele verplichtingen. Uiteraard kan een stedelijke overheid de bovenlokale armoedebestrijding niet negeren. We verwijzen voor het Vlaamse niveau door naar de aanbevelingen van het Netwerk tegen Armoede, waar al onze verenigingen lid van zijn.

We weten wat de uitdagingen zijn, hoog tijd om antwoorden te bieden op de armoede in 't Stad.

ANTWERPEN IN 10 CIJFERS

- Het aandeel lage inkomens staat op 18% en de inkomenskloof groeit.
- 20 op 1000 inwoners zijn rechthebbend op een leefloon of het equivalent ervan.
- Meer dan 1 op 4 van de Antwerpse pasgeborenen wordt in een kansarm gezin geboren.
- De ongekwalificeerde uitstroom (een belangrijke risicofactor op kansarmoede) in het secundair onderwijs ligt op 23,5%.
- Min. 8.400 personen in Antwerpen doen beroep op voedselhulp, en dit cijfer is de laatste jaren telkens met zo'n 5% gestegen.
- In Antwerpen is 14,4% van de beroepsbevolking werkloos. De werkloosheidsgraad in Antwerpen is meer dan dubbel zo hoog als in Vlaanderen (6,7%).
- In Antwerpen wachten meer dan 20.000 kandidaathuurders op een sociale woning.
- 1 op 8 mensen in armoede stelt een bezoek aan de dokter of tandarts uit om financiële redenen.
- Meer dan 5.500 gezinnen in Antwerpen krijgen, omwille van energieschulden, elektriciteit via een budgetmeter.
- 2 op de 3 mensen met een migratieachtergrond hebben een inkomen dat onder de Europese armoedegrens ligt.

Mensen in armoede worden geconfronteerd met problemen op meerdere levensdomeinen. De dienstverlening die daarbij hoort, is niet steeds afgestemd op de noden van mensen met een multiproblematiek. Hulpverlening is vaak specialistisch georganiseerd. Men werkt vanuit één deeldomein en stelt het eigen aanbod van producten en diensten centraal.

Er is een grote onderbescherming bij kwetsbare personen en gezinnen. Ze genieten niet van alle rechten en diensten waarop ze aanspraak maken. Vaak kennen ze hun rechten niet en hebben ze onvoldoende informatie over het aanbod van diensten. Ze weten niet wat ze van bepaalde organisaties kunnen of mogen verwachten en waar ze met hun vragen kunnen aankloppen. Het onthaal speelt een belangrijke rol in de toegankelijkheid. Mensen durven vaak de stap niet zetten omwille van schaamte, voelen zich niet welkom en vrezen verlies van controle over hun eigen leven. Er is ook een psychische drempel om ergens binnen te stappen. Om deze schrik weg te nemen, is het belangrijk dat er iemand aan het onthaal zit die de bezoekers in de eerste plaats gerust stelt en luistert.

De vraag is ook groter dan het aanbod. Er zijn wachtlijsten bij steeds meer diensten. Dienstverleners kunnen geen tijd maken voor hun cliënten en hulpvragers voelen zich zo niet gehoord. Voor mensen in armoede is het veel efficiënter dat ze met hun vragen of problemen op één plaats terecht kunnen. Mensen in armoede hebben vaak veel stappen nodig om zaken in orde te brengen. Elke (foutieve) doorverwijzing betekent uitval en verlies in kwaliteit van de dienstverlening.

AANBEVELINGEN

- Zet in op een geïntegreerd breed onthaal. De versnippering in het aanbod kan tegengewerkt worden door generalistisch te werken rond (intake van) hulpvragen en er ook gericht op te organiseren (vb. binnen de Huizen van het Kind). Met begeleiding op maat en op het tempo van de mensen. Kort als het kan, lang als het nodig is, met een vaste persoon.
- Voorzie de automatische toekenning van rechten en maak gebruik van een rechtenverkenner voor het Antwerps aanbod. Zodat mensen in armoede krijgen waar ze recht op hebben en ook weten waarom ze iets (niet) krijgen.
- Investeer in ontmoetingsplekken. Met een lage drempel en een luisterend oor. Plekken die mensen in armoede vertrouwen geven om hun problemen aan te pakken, met name kinderen en jongeren hebben nood aan initiatieven en ontmoetingsplekken die hen uit hun sociaal isolement halen.
- Voorzie een warm onthaal. Waar hulpverleners tijd en ruimte hebben om te luisteren en samen met de hulpvrager naar oplossingen te zoeken. Bespaar niet op laagdrempelige, bereikbare en persoonlijke dienstverlening voor kwetsbare groepen.
- Focus op gebruikersparticipatie. Vertrek vanuit gebruikersperspectief en werk hiervoor samen met de organisaties in het middenveld die veel expertise hebben in het werken met kwetsbare groepen.

De digitalisering is een snel voortschrijdende evolutie binnen alle levensdomeinen, zowel binnen dienstverlening, commerciële ondernemingen, als het persoonlijk leven. De digitale kloof maakt echter dat digitalisering uitsluiting verder in de hand werkt. 10 tot 15% van de Vlamingen gebruikt nog geen internet. Wie wel internetgebruiker is, beschikt niet altijd over de vaardigheden om gericht informatie te zoeken, te vinden, te lezen, te begrijpen, te selecteren en te vertalen naar de eigen behoeften. Deze digitale kloof is te koppelen aan verschillende kwetsbare groepen (mensen in armoede, personen met een handicap, etnisch-culturele minderheden, senioren,...) maar blijkt uit onderzoek nog complexer te zijn en minder gemakkelijk af te bakenen. Heel wat Vlaamse burgers zullen nieuwe digitale diensten niet kunnen benutten. Digitalisering is dus niet de kant en klare oplossing voor een betere dienstverlening.

Er moet verder ingezet worden op de structurele uitwerking van het e-inclusiebeleid dat de participatie van alle burgers verzekert. Een sterke focus op informele leeromgevingen is hierbij belangrijk.

Toegang thuis tot internet is ook nog niet voor iedereen gegarandeerd en het is cruciaal om alternatieve plaatsen van toegang te voorzien in de vorm van publieke computerruimten. Belangrijk is dat er de nodige en gepaste begeleiding is voor bezoekers die dit nodig hebben. Actieve toeleiding hier naartoe is noodzakelijk.

AANBEVELINGEN

- Digitalisering van de dienstverlening kan niet zonder investeringen in een aangepast e-inclusie aanbod om het voor kwetsbare groepen toegankelijk te maken. Het e-inclusie opleidingsaanbod moet rekening houden met specifieke leerdrempels van kwetsbare groepen zoals het niet beheersen van taal, een gebrek aan zelfvertrouwen en mag niet louter gekaderd worden in economische activering.
- Blijf investeren in laagdrempelige openbare computerruimtes met opgeleide begeleiders. Deze bestaan reeds in de vorm van de Webpunten. Toch zijn deze initiatieven nog te hoogdrempelig voor een grote groep mensen. Investeer daarom in een stedelijke uitbreiding van deze Webpunten met opgeleide begeleiders die oog hebben voor de noden van kwetsbare deelnemers.
- Vermijd informatie of dienstverlening die enkel digitaal toegankelijk is, zet altijd in op verschillende informatiekanalen zonder meerkost.
- Internettoegang thuis is prioritair en een basisbehoefte. Dit kan gestimuleerd worden met een toegankelijk sociaal internettarief dat automatisch wordt toegekend of investeer in gratis draadloze netwerken.

Net als voor veel mensen, speelt ook voor mensen in armoede het gezin vaak een centrale plaats in hun leven. Doordat het algemene sociale netwerk van mensen in armoede gemiddeld beperkter is, krijgt het gezin misschien wel een nog belangrijke plaats. Het gezin is een belangrijke toevlucht en tevens de grote sterkhouder. Omdat ouders voor hun kinderen een betere toekomst willen, behouden ze de kracht om niet op te geven. Vaak worden ontgoochelingen in diensten of “anderen” echter opgestapeld of doorgegeven, waarbij het algemeen wantrouwen toeneemt en het eigen gezin het enige betrouwbare wordt. Investeren in de relatie met ouders en tijd nemen om na te gaan wat zij willen is van groot belang.

In Antwerpen zijn verschillende initiatieven die zich specifiek richten op ondersteuning van gezinnen, soms zelfs met specifieke focus op gezinnen in armoede of gezinnen waarbij het opvoeden wat moeilijker loopt. Gezinnen in generatie-armoede vinden vaak moeilijk aansluiting bij deze initiatieven, ze hebben vaak schrik om iets verkeerd te zeggen of om ongewild bepaalde alarmprocedures te starten.

Wanneer mensen in armoede vragende partij zijn om informatie te verkrijgen over opvoeding, vragen ze uitdrukkelijk om deze te verkrijgen in een voor hen vertrouwde omgeving. Dit impliceert dat organisaties die opvoedingsondersteuning aanbieden, ook naar buiten moeten kunnen treden. Hiervoor naar een bepaalde locatie moeten gaan, vormt voor mensen in armoede op zich al een hoge drempel die vaak afhaken tot gevolg heeft.

AANBEVELINGEN

- Zorg voor een generalistische kijk bij het werken in een gezinscontext (zie ook aanbeveling dienstverlening).
- Werk outreachend. Dit impliceert dat organisaties die ondersteuning aanbieden, ook naar buiten moeten kunnen treden. Gezinnen in armoede ervaren een hoge drempel als ze naar verschillende locaties moeten gaan en haken af.
- Werk aan vertrouwen door te investeren in armoedeinzicht (o.a. bij scholen, jeugdhulpverlening,...).
- Investeer in de relatie met ouders en neem tijd om na te gaan wat zij willen. Gezinnen in generatie-armoede hebben vaak schrik om iets verkeerd te zeggen of om ongewild bepaalde alarmprocedures te starten. Het ‘tijdverlies’ dat hier op het eerste zicht mee gepaard lijkt te gaan, resulteert op termijn in tijdswinst en een goed onderling contact dat de hulpverlening ten goede komt.
- De drempel naar de jeugdhulp moet verlagen. Er moet ingezet worden op een toegankelijke jeugdhulpverlening, bijvoorbeeld door vindplaatsgericht werken door jeugdhulppartners. Voldoende capaciteit en hulpverlening op maat zijn cruciaal.

Antwerpen heeft een enorm aanbod aan vrijetijds- en cultuuractiviteiten. Via cultuur, sport en vrije tijd ontplooiën en ontspannen kinderen, jongeren en volwassenen zich en bouwen ze hun netwerk uit. Toch bereikt dat aanbod lang niet iedereen en valt een groep mensen al te vaak uit de boot. De Stad Antwerpen en het OCMW Antwerpen vormen samen met de Antwerpse cultuur- en welzijnspartners een netwerk vrijetijdsparticipatie. Het Netwerk Vrijetijdsparticipatie heeft als doel in te zetten op het wegwerken van allerlei drempels die participatie tot sport, cultuur en vrije tijd voor mensen in armoede, in de weg staan. De afgelopen jaren werd binnen dat lokaal netwerk vooral gewerkt aan de hand van drie grote projecten, namelijk het versterken van het sociaal luik van de A-kaart, het inzetten op professionele vrijetijdsbemiddelaars en het verder ontwikkelen van actieve, laagdrempelige vrijetijdsloketten. Deze projecten hebben allen zichtbaar effect, maar zijn zeker nog niet af. De A-kaart kan een niet-stigmatiserende kortingskaart zijn, die participatie aan cultuur, sport of vrije tijd mogelijk maakt. Heel wat stedelijke partners bieden via die A-kaart betaalbaar aanbod aan. Hier kan nog meer op ingezet worden.

Naar voorbeeld van het Pretloket ontstonden verschillende vrijetijdsloketten, verspreid over de stad. Een vrijetijdsloket is een laagdrempelig ontmoetingsmoment voor mensen uit maatschappelijk kwetsbare groepen, waarbij wordt ingezet op het wegwerken van alle drempels die volwaardige participatie aan cultuur, sport of vrije tijd verhinderen. Wij geloven sterk in het concept vrijetijdsloket, en vragen duidelijke engagementen van de stad. Om via een vrijetijdsloket drempels weg te werken, zijn middelen om betaalbaar aanbod te voorzien nodig, evenals personeelstijd om vrijwilligers te ondersteunen en contacten met partners te onderhouden.

Mensen in armoede die interesse hebben in cultuur, sport of vrije tijd vinden niet onmiddellijk de weg naar het aanbod. Daarom zijn vrijetijdsbemiddelaars belangrijk, het is nodig dat zij er zijn en voldoende bekend en bereikbaar zijn voor de doelgroep waarvoor zij werken. Ook andere hulp- en dienstverleners moeten overtuigd zijn van het nut en het belang van cultuur, sport of vrije tijd voor mensen in armoede, alleen dan zullen mensen in armoede echt op weg geholpen worden.

AANBEVELINGEN

- Hou het aanbod binnen het sociaal luik van de A-kaart zo breed en betaalbaar mogelijk. Een A-kaart zal pas echt voor iedereen zijn als er ook aandacht is voor toeleiding van mensen in armoede naar het aanbod en de A-kaart.
- Blijf werken aan het laagdrempeliger maken van reguliere vrijetijdsaanbieders (sportclubs, cultuurhuizen,...).
- Ondersteun de Pret- en Vrijetijdsloketten verder. Het is een concept dat werkt. Het vraagt structurele ondersteuning op aanbod en personeel om cultuur, vrije tijd en sport tot bij mensen in armoede te krijgen en hen hierin zelfstandig in op weg te helpen.
- Investeer in vorming zodat ook andere hulp- en dienstverleners overtuigd geraken dat cultuur, sport, vrije tijd én vakantie belangrijk zijn voor mensen in armoede.

Mensen in armoede hebben vaker een slechte gezondheid en sterven vroeger dan kansrijke groepen. Enerzijds zien we dat mensen in armoede meer worden blootgesteld aan gezondheidsrisico's, bijvoorbeeld de luchtkwaliteit. In België sterven jaarlijks 13.000 mensen aan de gevolgen van fijn stof. Veel mensen met een laag inkomen wonen net in die gebieden of straten waar hoge concentraties gemeten worden.

Anderzijds zien we dat de toegang tot de gezondheidszorg ongelijk verdeeld is. 1 op 8 mensen in armoede stelt een bezoek aan de dokter of tandarts uit om financiële redenen. Er is ook het recht op dringende medische hulp voor mensen zonder wettig verblijf. Maar de weg hiernaartoe is lang en vol drempels. Een zeer groot deel van de mensen zonder wettig verblijf doet geen beroep op deze procedure (dat blijkt o.a. bij de deelnemers van Filet Divers). Gezondheidszorg is een grondrecht en een goede gezondheidszorg werkt op lange termijn enkel kosten besparend. Het is dus van belang om ervoor te zorgen dat er meer mensen met betere zorg worden bereikt.

AANBEVELINGEN

- Investeer in een kwaliteitsvolle eerstelijns gezondheidszorg. Met een uitbreiding van de Wijkgezondheidscentra en Sociaal Steunpunten.
- Zorg dat Dringende Medische Hulp voldoende gekend en toegankelijk is.
- Werk de financiële drempel voor gezondheidszorg weg door in te zetten op de toepassing van de Regeling Derde Betaler.
- Wijzig de inperking van de toepassing van een Medische Waarborg. Door tussen te komen in medische kosten kan de stad de toegang tot gezondheidszorg verbeteren. Mensen in armoede kunnen nu moeilijker terecht bij een tandarts of kinesist voor een behandeling.
- Werk participatief rond gezondheids promotie en preventie. Zorg dat de acties op maat zijn van deze doelgroep en er oog is voor betaalbare (na)zorg.
- Maak een ziekenhuisbezoek betaalbaar. De tarieven van Ziekenhuis Netwerk Antwerpen (ZNA) liggen voor heel veel behandelingen hoger dan het gemiddelde.
- Werk samen met mensen in armoede zodat ook zij begrijpen wat hun dokter zegt (van onthaal tot behandeling).

De dagelijkse overlevingsstrijd in een samenleving waarvan mensen in armoede geheel of gedeeltelijk uitgesloten zijn, verzwakt de mentale veerkracht van mensen in armoede. Velen ervaren een voortdurend gevoel van stress, onzekerheid, onmacht, wantrouwen, schaamte en een hoofd dat vol zit. Mensen in armoede zijn daardoor extra kwetsbaar voor psychische problemen, kinderen en jongeren in armoede hebben hierdoor steeds vaker nood aan geestelijke gezondheidszorg. De ervaring leert dat mensen in armoede de stap naar hulpverlening moeilijk zetten. Wanneer ze deze stap wel zetten vinden ze zelden aansluiting bij het bestaande zorgaanbod. De financiële kost blijft voor velen te hoog om geestelijke zorg te overwegen, maar ook wanneer ze deze drempel overkomen blijft de toegang niet gegarandeerd.

Vaak loopt de aanmelding moeizaam waardoor mensen moedeloos afhaken. De lange wachtlijsten en het moeilijk toegankelijke onthaal vormen daarbij belangrijke drempels. Daarnaast is de verwachting om een duidelijke hulpvraag te formuleren voor mensen in armoede moeilijk, te meer omdat ze in het kluwen van problemen niet weten waar te beginnen. Bovendien is het zorgaanbod sterk versnipperd, waardoor mensen in een multiproblematische situatie van het kastje naar de muur gestuurd worden en bij verschillende hulpverleners deelaspecten van hun situatie behandelen (zonder oog voor de hele mens in zijn sociale context). Ook tijdens de begeleiding zelf zijn er drempels. Er is een groot verschil in leefwereld, wat maakt dat sommige hulpverleners werken vanuit hun eigen referentiekader en niet altijd rekening houden met de leefwereld van mensen in armoede.

AANBEVELINGEN

- Werk wachtlijsten weg in de geestelijke gezondheidszorg (vnl. Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg). Zodat zij die het meeste nood hebben aan hulp zonder of met weinig drempels kunnen geholpen worden. Zet met name in op laagdrempelige geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren en voorzie voldoende capaciteit.
- Zet in op gedeelde zorg. Door de zorg te delen kunnen verschillende levensdomeinen tegelijk aangepakt worden. Een netwerk van hulpverleningsdiensten wordt gevormd rondom de hulpvrager zodat de zorg door verschillende hulpverleners wordt gedragen.
- Zet in op getrapte zorg. Door de zorg getrapte te organiseren kan er voorkomen worden dat mensen met psychische problemen zich uitsluitend aanmelden bij ambulante of residentiële hulp waar er al lange wachtlijsten zijn, terwijl ze daar niet altijd op de juiste plaats zijn voor hun problematiek. Een grotere inzet op eerstelijnspsychologische hulp is aan te bevelen. In de eerstelijnszorg kunnen hulpverleners dicht bij mensen in armoede staan door aanwezig te zijn op die plaatsen waar mensen al komen.
- Blijf investeren in een laagdrempelig en toegankelijke psycho-educatie en groepsbijeenkomsten. Psycho-educatie kan dienen als voorzorg, als opstap naar individuele begeleiding maar ook als tussentijdse oplossing om bijvoorbeeld de wachtlijsten te overbruggen of als nazorg na psychologische begeleiding. In groep werken versterkt mensen. Ze voelen zich niet meer alleen, ze horen elkaars ervaringen en leren van elkaar.

Voor veel kinderen en jongeren in armoede is de school geen evidente en fijne omgeving, ondanks dat ze hier een groot deel van hun tijd doorbrengen. Er is veel ontevredenheid over het onderwijssysteem. Vaak gaat het dan over het watervalstelsel, het puntensysteem en een moeilijke relatie met leerkrachten. Jongeren ervaren snel een label opgeplakt te krijgen en worden al te vaak door hun moeilijke thuissituatie doorgestuurd naar het buitengewoon onderwijs. Dit draagt bij tot een laag zelfbeeld en een negatief toekomstbeeld. Heel wat kinderen en jongeren kloppen aan bij onze jeugdwerkingen met deze signalen en met ondersteuningsvragen. Vaak blijkt het ook niet zo eenvoudig om thuis huiswerk te maken of om te studeren. Hiervoor is er nood aan een goede ruimte, inhoudelijke ondersteuning, positieve bevestiging,... . Willen we de kloof wegwerken tussen hen en de school is inzicht in armoede door de leerkrachten de eerste stap.

Lokale besturen kunnen ook helpen om de kosten in onderwijs te beheersen. Door tussen te komen in deze kosten, maar ook door onderwijs te stimuleren om de kosten laag te houden. Een lokaal bestuur kan daarnaast ook actief inzetten op ouderparticipatie, preventie van schooluitval en spijbelen, warme overdracht van kinderopvang naar basisonderwijs, inschrijvingsbeleid en inschrijvingsprocedure.

AANBEVELINGEN

- Maak alle onderwijs betaalbaar met een kosteloze toegang en een maximumfactuur in het secundair onderwijs.
- Zorg dat er goede anti-pestprogramma's opgezet en geïmplementeerd worden in de scholen.
- Betrek kansarme ouders. Zowel bij inspraak in het schoolbeleid als bij organiseren van schoolactiviteiten.
- Sensibiliseer leerkrachten rond armoede. Zet daarbij in op communicatie tussen scholen en de ouders. Het kan niet dat je enkel aangesproken wordt als er iets is foutloopt.
- Zet in op een brede leeromgeving zodat kinderen en jongeren hun talenten kunnen ontdekken en ontplooien.

Wij merken dat degelijke huisvesting vinden niet makkelijk is, zeker niet als die ook nog eens betaalbaar moet zijn voor mensen met een laag inkomen. Voor mensen met inkomens onder de armoedegrens is dit in onze stad vaak een onmogelijke opdracht geworden, zij overleven noodgedwongen in huizen van bedenkelijke kwaliteit, of vinden wel een geschikte woning, maar kunnen de maandelijkse huurlasten nauwelijks of niet betalen. In Antwerpen wachten meer dan 20.000 kandidaathuurders op een sociale woning, het aantal sociale woningen stijgt niet en blijft hangen op zo'n 22.500. Als grootste stad van Vlaanderen moet Antwerpen blijven investeren in degelijke huisvesting voor mensen met een laag inkomen.

Een groot deel van de problemen op de private huurmarkt komen voort uit het tekort aan sociale woningen. Omwille van de lange wachttijden huren mensen in armoede noodgedwongen op de private huurmarkt. Volgens de Antwerpse huurdersbond is de gemiddelde huurprijs daar ondertussen 570€, voor vele huurders onbetaalbaar. Het Antwerpse OCMW kan private huurders financieel helpen via een huurwaarborg. Wij merken dat de procedure voor een huurwaarborg momenteel erg hoogdrempelig is, mede door het verplichte conformiteitsattest. Bovendien zien we dat ook verhuurders niet steeds willen verhuren aan kandidaathuurders met een OCMW-waarborg. Wij stellen ook vast dat een grote groep kandidaathuurders (mensen van andere origine, gezinnen met meerdere kinderen of met huisdieren, rokers,...) nog steeds gediscrimineerd worden.

Huurders komen met heel wat verschillende vragen bij de vereniging terecht, blijkbaar vinden ze niet onmiddellijk andere diensten die hen hierbij kunnen begeleiden. De vragen die mensen hebben zijn erg divers, ze zoeken hulp bij hun zoektocht naar een woning, zoeken hulp bij gebreken aan de woning,... . Dakloosheid blijft daarenboven een groot probleem in Antwerpen, zeker ook bij jongeren.

AANBEVELINGEN

- Het aanbod aan betaalbare, kwaliteitsvolle sociale huurwoningen in de stad moet worden uitgebreid.
- Kwaliteitsbewaking van verhuurde panden is belangrijk, de koppeling aan de OCMW-waarborg zorgt echter niet voor meer kwaliteitsvolle woningen.
- De stad moet een rol spelen in het uitwerken van een degelijk antidiscrimatiebeleid.
- Er is nood aan een uitgebreidere, goede woonbegeleiding. Zowel voor de zoektocht naar een woning, behouden van die woning als administratie rond wonen. Dit kan veel problemen voorkomen. De huurdersbond biedt soms een antwoord, maar blijkt ook sterk overbevraagd en is daardoor minder toegankelijk.
- De stad moet blijven inzetten op een kwaliteitsvolle private huurmarkt die ook toegankelijk is voor mensen in armoede.
- Investeren in crisiswoningen en kwaliteitsvolle daklozenopvang blijft nodig.

Door lage diploma's, een slechte gezondheid en een minder standvastige levenssituatie komen mensen in armoede in jobs terecht die, slecht betalen, onregelmatig zijn, weinig zekerheid en perspectief bieden Vaak zijn ze dan ook afhankelijk van een vervangingsinkomen: werkloosheidsuitkering, ziektevergoeding of leefloon. Werk is echt een zaak van de nodige euro's bij mekaar te schrapen die nodig zijn om het hoofd boven water te houden. Werk is voor mensen in armoede zeer zelden een uitdaging waar men naast het verwerven van een inkomen ook aan zelfontplooiing kan doen.

De kloof tussen kwetsbare doelgroepen en de arbeidsmarkt is te groot. Op de reguliere arbeidsmarkt vinden zij moeilijk werk door tal van drempels. Daarom is het belangrijk dat ook lokale besturen hun steentje bijdragen binnen de stedelijke bedrijven en ook mee investeren in lokale diensteneconomie, werkervaringsprojecten, opleidingen, stages,... voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Zonder hun financiële en faciliterende steun zijn deze namelijk moeilijk te realiseren. Vooral voor (laaggeschoolde) jongeren is in Antwerpen erg moeilijk om een gepaste en duurzame job te vinden. Dit zorgt ervoor dat ze gedemotiveerd en gestresseerd raken.

AANBEVELINGEN

- Zet in op maatwerk bij de begeleiding naar werk en stages (met perspectief). Met een goede ondersteuning bij werkervaringen en een correct evaluatiesysteem. Van stage naar stage biedt geen perspectief en levert vaak weinig competentiewinst op.
- De laagste inkomens, waaronder het leefloon, moeten omhoog. Het is de federale overheid die de hoogte van uitkeringen zoals het leefloon vastlegt. Antwerpen kan, bijvoorbeeld via aanvullende steun, lage inkomens verhogen.
- Werk aan de hand van REMI (REferentiebudget voor een Menswaardig Inkomen, een onlinetool voor OCMW's). REMI berekent op maat van iedere, unieke cliëntsituatie het inkomen dat minimaal noodzakelijk is om menswaardig te kunnen leven.
- Zorg voor opleiding op de werkvloer. Zorg dat bedrijven en organisaties hierbij kansen geven aan schoolverlaters en werkloze jongeren. Met extra aandacht voor onthaal en nazorg op de werkvloer.
- Voorzie in voldoende diensten schuldbemiddeling met aandacht voor inspraak en leermomenten van de klanten. Er is meer dialoog nodig met advocaat-schuldbemiddelaars, gerechtsdeurwaarders en sociale sector om vooroordelen weg te werken, en samenwerking tussen verschillende actoren te bevorderen. Zet ook in op nazorg bij schuldbemiddeling.
- Zet in op preventieve acties om schulden te voorkomen. Dat kan bv. door meer in te zetten op financiële educatie in het onderwijs, automatische rechtentoekenning en ervoor te zorgen dat mensen ergens terecht kunnen bij financiële vragen.

Samen Tegen Armoede

Een samenwerking van:

Al de verenigingen van STA-AN vzw zijn ook lid van het Netwerk tegen Armoede. In het Netwerk tegen Armoede werken 59 verenigingen in Vlaanderen samen met het uiteindelijke doel armoede en sociale uitsluiting te bannen.

Met de steun van:

